

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3090/2021. (III. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 10.Bv.1183/2018/20. számú végzése és a Budapest Környéki Törvényszék 4.Bpkf.696/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Fahidi Gergely ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartottként, védője útján alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2018. január 29. napján kártalanítási kérelmet nyújtott be a Váci Fegyház és Börtön Parancsnokánál. A vizsgálandó időszakot 2010. március 16-tól 2019. január 29. napjáig, tehát a kérelem benyújtásának napjáig terjedő intervallum tekintetében jelölte meg. Kérelmében többek között hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, valamint az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre.
- [3] 1.2. A Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2017. január 1. napjától 2018. január 29. napjáig terjedő időszakból 348 nap után az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 441 700 forint kártalanítást állapított meg az indítványozó részére. A 2010. március 18. napjától – 2016. december 31. napjáig terjedő időszak tekintetében viszont a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a kérelem nem a jogosulttól származik.
- [4] Ezzel kapcsolatosan kifejtette a bíróság végzésében, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 436. § (10) bekezdése valamint e törvényhez kapcsolódó és azt módosító a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) 10/A. § meghatározza a kártalanítási igény benyújtására jogosultak körét a 2017. január 1. napját megelőző időszak tekintetében. Ezek alapján megállapította a bíróság, hogy a kérelem nem jogosulttól származik, ugyanis az indítványozó korábban nem fordult az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJEB) az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt, amely a jogosultságát megalapozná.
- [5] 1.3. Az ügyészség a kártalanítással érintett időszak csökkentése érdekében, míg az elítélt védője a panaszban megjelölt teljes időszak vizsgálata és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében élt fellebbezéssel. A másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék megállapította, hogy a fellebbezések nem vezettek eredményre, így az elsőfokú döntést helybenhagyta. Indokolásában hangsúlyozta és egyetértett az elsőfokú döntés azon megállapításával, hogy a kérelmet 2017. január 1. napjától a kérelem benyújtásáig, azaz 2018. január 29. napjáig vizsgálta érdemben. Kitért arra is végzésében a másodfok, hogy helyes az elsőfokú bíróság végzésének indokolása azzal kapcsolatosan, hogy a 2017. január 1. napját megelőző időre nem állapított meg kártalanítást, tekintettel arra, hogy a fogvatartott sérelmeivel nem fordult az EJEB-hez.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 10.Bv.1183/2018/20. számú végzése, valamint a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.696/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenes-

ségének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (1) bekezdését, I. cikkét, II. cikkét és a III. cikk (1) bekezdését.

- [7] 2.1. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó kifejtette, hogy a Mód. tv. által bevezetett ideiglenes rendelkezések értelmezése során az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a törvény és a jogalkotó célját, ezáltal nincs összhang az Alaptörvény és a támadott végzések között. Az indítványozó szerint ezen rendelkezéseknek az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. cikkében foglalt kínzás és embertelen bánásmód megsértését kellene kompenzálnia, a bíróságok téves jogértelmezése folytán viszont nem jut érvényre a jogalkotó akarata, a Bv. tv. preambulumban foglalt alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás intézménye.
- [8] Kitért arra is indítványában az indítványozó, hogy különösen méltánytalannak és a tisztességes eljáráshoz való alapjoggal ellentétesnek tartja a bíróság részleges elutasítását a vizsgált időszak nagy részére arra tekintettel, hogy az eljárás már hosszabb idő óta húzódik, valamint ez idő alatt megfelelő tájékoztatást sem kapott az ügyről és annak fejleményeiről. Kérte a fogvatartotti nyilvántartás táblázatos kivonatát, azonban ezt sem bocsátották rendelkezésére a bíróságok, holott a fogvatartottak kártalanításával kapcsolatban kialakult bírósági gyakorlatban ez a végzések részét képezi.
- [9] Ahogy a fellebbezésben, úgy a panaszban is hangsúlyozta az indítványozó, hogy álláspontja alapján a Mód. tv. által bevezetett módosítások egyértelműen és világosan meghatározzák a kártalanításra jogosultak körét és abból nem tűnik ki, hogy az EJEB-hez benyújtott kérelem a kártalanítási eljárás előfeltétele lenne. Véleménye szerint ezt támasztja alá a korábbi bírósági gyakorlat is.
- [10] Mindezek és az utólagosan kialakult, valamint a jogértelmezéssel szembemenő joggyakorlat miatt sok kártalanítási kérelmet elutasítanak, amely kiszámíthatatlanná teszi az ítélezést, így veszélyeztetve a jogbiztonság követelményét.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [12] 3.1. Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz a befogadhatóság követelményeinek az alábbiak szerint nem tesz eleget.
- [13] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdés b), d), és e) pontjai alapján a kérelem akkor határozott, ha az indítványozó megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit; az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét; valamint ha indokolást ad elő arra nézve, hogy a támadott bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [14] Az indítványozó az Alaptörvény I. és II. cikkében foglaltakat idézi – valamint az alaptörvényi rendelkezés megjelölése nélkül megemlíti a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét is – azonban azokkal kapcsolatosan érdemi, alkotmányjogilag értékelhető indokolást arról, hogy a támadott bírói döntések miért és mennyiben sértik ezen alapjogait, nem adott elő. Ennek értelmében az indítványozó nem teljesítette az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában foglalt indokolási kötelezettséget. Erre figyelemmel az alkotmányjogi panasz – az említett alaptörvényi rendelkezések tekintetében – érdemi elbírálásra nem alkalmas.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott bírósági döntések alaptörvény-ellenességét állító panasz a határozott kérelem fent megjelölt követelményeinek nem felel meg: az indítványozó nem jelölte meg konkrétan, hogy az EJEB kérelem hiányával kapcsolatos panaszát az Alaptörvény mely rendelkezésével tartja ellentétesnek. Az indítványozó ugyan hivatkozott az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseire, valamint felsorolta a véleménye szerint a bíróságok által alaptörvény-ellenesen alkalmazott Bv. tv.-ben foglalt jogszabályi rendelkezéseket, azonban ezeket nem kapcsolta össze; az egyes alaptörvényi rendelkezések tekintetében nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető indokolást, illetőleg ezekkel összefüggésben nem fejtette ki Alaptörvény-

ben biztosított joga sérelmének lényegét. Az Alkotmánybíróságnak nem feladata, hogy az indítványozó által felsorolt érveket és alaptörvényi rendelkezéseket „összepakosítsa”, és ily módon következtessen ki az előadottakból azt, hogy az indítványozó mely alaptörvényi rendelkezés sérelmét milyen indokokra alapítva állítja. Tehát a támadott bírósági döntésekhez nem kapcsolódó, a törvényértelmezést alkotmányos szempontok nélkül, csak általánosságban előadott érvek alapján az alkotmányjogi panasz érdemben nem vizsgálható.

- [16] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele, hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványban szereplő, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében biztosított és hivatkozott jogállamiság követelménye, valamint az E) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság alkotmányos követelménye nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított és védett alapjogának, így e rendelkezésre alkotmányjogi panasz egyébként sem alapítható.
- [17] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. február 23.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1845/2019.

